Nazwisko DZIEWOŃSKI

Imiona ADAM **Pseudonim** .....

Z domu .....

Data urodzenia 15.11.1936 **Miejscowość, kraj** Lwów, Polska

Data śmierci 1.03.2016 **Miejscowość, kraj** Cambridge, Mass., Stany Zjednoczone

Lat życia .....

Adres cmentarza .....

.....

Źródła: Inteligencja Polska w Świecie, PAU, 2018

.....

.....

Archiwum Osobowe Emigracji im. B. Jeżewskiego Biblioteka Polska POSK w Londynie.

Zawód ..... geofizyk ..... **Tytuły naukowe** ..... profesor .....

Rodzaj wojska ..... **Stopień wojskowy** .....

Odznaczenia .....

.....

.....

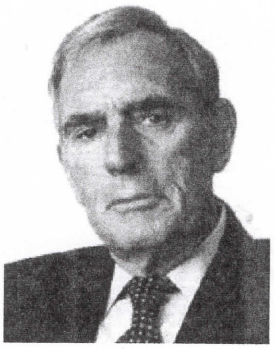

Adam Dziewoński (1936 Lwów – 2016 Cambridge, Mass. USA), był absolwentem geofizyki Uniwersytetu Warszawskiego, a w latach 1960–1965 pracował w Instytucie Geofizyki PAN w Warszawie. Zdecydował się na pracę za granicą i od 1965 r. pracował w University of Texas w Dallas, a od 1972 r. w Harvard University. Miał fundamentalne osiągnięcia dotyczące struktury kuli ziemskiej. W 1998 r. uzyskał Crafoord Prize (odpowiednik Nagrody Nobla dla geofizyków). Był członkiem Polskiej Akademii Nauk.

Adam Dziewonski

Adam Marian Dziewoński (November 15, 1936 – March 1, 2016) was a Polish-American geophysicist who made seminal contributions to the determination of the large-scale structure of the Earth's interior and the nature of earthquakes using seismological methods. He spent most of his career at Harvard University, where he was the Frank B. Baird, Jr. Professor of Science.

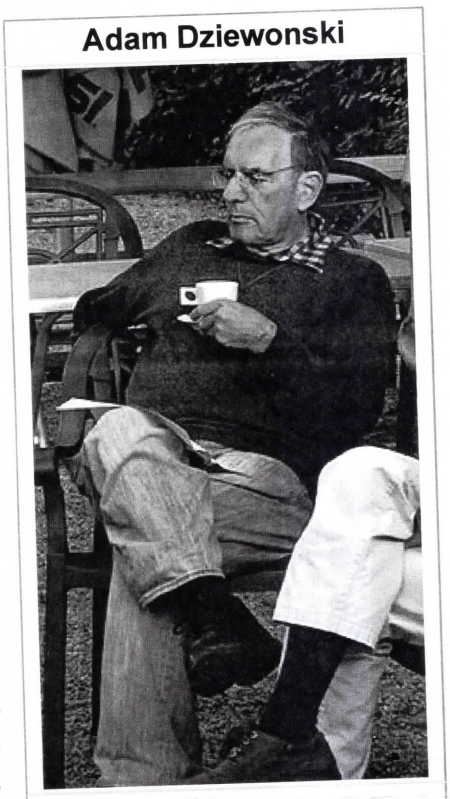

Adam Dziewonski

Born	Adam Marian Dziewoński November 15, 1936 Lwów, Ukraine, then Poland[1]
Died	March 1, 2016 (aged 79) Cambridge, Massachusetts
Alma mater	Institute of Geophysics, Polish Academy of Sciences
Known for	Seismology
Awards	Crafoord Prize (1998) William Bowie Medal (2002)

Contents

Life and main scientific contributions

Important publication

References

External links

Life and main scientific contributions

Dziewonski was born in Lwów,[1] which was then a part of Poland, currently a part of Ukraine. After having earned a Masters from the University of Warsaw, Poland (1960), and a Doctorate of Technical Sciences from the Academy of Mines and Metallurgy, Cracow, Poland (1965) Dziewonski taught at the University of Texas at Dallas for several years before settling at Harvard.

In the 1960s and 1970s, Dziewonski and his collaborators laid the foundation to understanding the underlying cause of tectonic plate motions by exploring convection currents in the Earth's mantle with radial maps of seismic property variations, based on measurements of seismic waves. These studies led to the development of the Preliminary reference Earth model (PREM) in collaboration with Don Anderson; PREM established an accurate radial model of the Earth for seismic velocities, attenuation, and density.

Starting in the 1980s, Dziewonski led two original and powerful research efforts. He extended the radial Earth models to be fully three-dimensional, along the way mapping and interpreting four "grand" structures. The four include two regions of higher-than-average wavespeed, inferred to be cold and sinking mantle, one under the western edge of the Americas and the other under southern Eurasia. The two other features are large-scale regions of slower-than-average wavespeed, inferred to be hot and rising superplumes, located at the bottom of the mantle under the middle of the Pacific Ocean and Africa.

His other research direction systematically determined the orientation and magnitude of the deformation for most of the significant earthquakes that have been well-recorded. These results are known as the Harvard CMTs (centroid moment tensor solutions) and are continued today at Lamont-Doherty Earth Observatory by Göran Ekström and Meredith Nettles as the Global CMT Project.

Dziewonski received numerous honours and awards for his scientific achievements, among them the Gold Medal of Ettore Majorana Foundation and Centre for Scientific Culture (1999), the Harry Fielding Reid Medal of the Seismological Society of America (1999),[2] the Crafoord Prize of the Royal Swedish Academy of Sciences (1998),[3] and the Bowie Medal of the American Geophysical Union (2002).[1] In 1995 he was also elected a member of the United States National Academy of Sciences.[4] He died in Cambridge, Massachusetts, on March 1, 2016.[5]

Important publication

- A. M. Dziewonski, D. L. Anderson: Preliminary reference Earth model. *Physics of the Earth and Planetary Interiors 25, S.297–356 (1981)*

References

1. Wallace, Terry C.; Dziewoński, Adam M. (2003). "Dziewoński receives 2002 William Bowie Medal". *Eos, Transactions American Geophysical Union*. **84** (4): 31. Bibcode:2003EOSTr..84...31W (http://adsabs.harvard.edu/abs/2003EOSTr..84...31W). doi:10.1029/2003EO040005 (https://doi.org/10.1029%2F2003EO040005).
2. The Harry Fielding Reid Medal. (http://www.seismosoc.org/awards/reid_medal.php) Seismological Society of America. Accessed September 12, 2008
3. The Crafoord Prize 1998. (http://www.crafoordprize.se/press/arkivpressreleases/thecrafoordprize1998.5.32d4db7210df50fec2d800018185.html) April 25, 1998. Accessed September 12, 2008.
4. Dziewonski, Adam M. - Member profile. (http://www.nasonline.org/site/Dir/394205016?pg=vprof&mbr=1002590&returl=http%3A%2F%2Fwww.nasonline.org%2Fsite%2FDir%2F394205016%3Fpg%3Dsrch%26view%3Dbasic&retmk=search_again_link) United States National Academy of Sciences. Accessed September 12, 2008.
5. Cianchi, Antonella (2 March 2016). "La triste scomparsa di Adam Dziewonski" (http://comunicazione.ingv.it/index.php/comunicati-e-note-stampa/1234%20LA-TRISTE-SCOMPARSA-DI-ADAM-DZIEWONSKI) [The sad death of Adam Dziewonski]. *INGV Communicazione* (in Italian). Instituto Nazionale di Geofisica e Vulcanologia. Retrieved 4 March 2016.

External links

- Dziewonski's webpage at Harvard (http://www.seismology.harvard.edu/dziewons.html)
- Global Centroid Moment Tensor project (http://www.globalcmt.org/)

Retrieved from "https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Adam_Dziewonski&oldid=871232074"

This page was last edited on 29 November 2018, at 19:36 (UTC).

Text is available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike License; additional terms may apply. By using this site, you agree to the Terms of Use and Privacy Policy. Wikipedia® is a registered trademark of the Wikimedia Foundation, Inc., a non-profit organization.

Adam Dziewoński

Adam Marian Dziewoński (ur. 15 listopada 1936 we Lwowie, zm. 1 marca 2016[1]) – polski geolog, geofizyk i sejsmolog pracujący w Stanach Zjednoczonych, profesor Harvard University, członek zagraniczny Polskiej Akademii Nauk.

Adam Marian Dziewoński	
Kraj działania	Stany Zjednoczone
Data i miejsce urodzenia	15 listopada 1936 Lwów, Polska
Data śmierci	1 marca 2016
Profesor	
Specjalność: geofizyka, sejsmologia,	
Alma Mater	Uniwersytet Warszawski
Doktorat	1964 – geologia Akademia Górniczo-Hutnicza
Polska Akademia Nauk	
Status	członek zagraniczny
Doktor *honoris causa* (Akademia Górniczo-Hutnicza – 1999)	
Praca naukowa	
Instytut	Geofizyki PAN
Stanowisko	asystent
Okres zatrudn.	1960–1965
Uczelnia	Harvard University
Stanowisko	profesor
Okres zatrudn.	od 1972

Spis treści

Życiorys

Nagrody i wyróżnienia

Badania sejsmologiczne

Przypisy

Linki zewnętrzne

Życiorys

W 1954 ukończył III LO we Wrocławiu[2] . W 1960 skończył studia fizyczne o specjalności geofizyka na ówczesnym Wydziale Matematyki i Fizyki na Uniwersytecie Warszawskim.

Po studiach pracował w Instytucie Geofizyki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, a jednocześnie przygotowywał rozprawę doktorską pod kierunkiem jednego z twórców geofizyki w Akademii Górniczo-Hutniczej, profesora Henryka Orkisza. Pracę doktorską zatytułowaną *Zagadnienie odbić wielokrotnych w problematyce sejsmogramów syntetycznych* obronił w 1965 na Wydziale Geologiczno-Poszukiwawczym AGH w Krakowie. W tym samym roku wyjechał na stałe do Stanów Zjednoczonych.

Od 1972 profesor Uniwersytetu Harwarda w Cambridge.

Autor wielu prac i publikacji z dziedziny geofizyki.

Nagrody i wyróżnienia

Laureat wielu nagród i wyróżnień. W 1998 razem z Donem Andersonem otrzymał Nagrodę Crafoorda za badania struktury i procesów zachodzących we wnętrzu Ziemi.

Badania sejsmologiczne

Adam Dziewoński zajmował się analizowaniem trzęsień ziemi. Prowadził badania sejsmologiczne. Wspólnie z Donem Andersonem, rozwinęli ogólnie akceptowany model opisujący budowę wnętrza Ziemi. Rozwinął globalną tomografię sejsmiczną co pozwoliło na określenie niektórych prądów konwekcyjnych w płaszczu Ziemi powodujących ruchy kontynentów, wulkanizm i trzęsienia ziemi. Adam M. Dziewoński był pionierem obecnego podejścia do własności i sposobu rozchodzenia się fal sejsmicznych we wnętrzu Ziemi. Poprzez szczegółowe badanie wielkiego trzęsienia Ziemi, mającego miejsce na Alasce w 27 marca 1964 roku, Dziewoński wraz z współpracownikami zdołał opracować obraz wnętrza Ziemi. Dzięki niemu wiadomo, że jądro Ziemi nie jest jednolite, ale składa się z jądra stałego wewnętrznego, zbudowanego głównie z żelaza i niklu, które jest otoczone półpłynnym lub płynnym jądrem zewnętrznym. Fale sejsmiczne przechodzące przez jądro Ziemi zmieniają swój kierunek – są anizotropowe. Według Dziewońskiego jest to spowodowane prądami konwekcyjnymi płynącymi w kierunkach określonych orientacją kryształów metalicznego żelaza rozmieszczonych w stałym jądrze wewnętrznym.

Ostatnio zespół współpracowników Adama Dziewońskiego zaobserwował, że jądro wewnętrzne obraca się o nieco szybciej (ok. 2-3 stopnie) niż powierzchnia (płaszcz) Ziemi. Prawdopodobnie odpowiada za to mechanizm, dzięki któremu Ziemia ma naturalne bieguny magnetyczne.

Przypisy

1. Odszedł Profesor Adam Marian Dziewoński wybitny naukowiec i wielki człowiek (http://web.archive.org/web/20160308061954/http://www.aktualnosci.pan.pl:80/index.php/77-uncategorised/2290-odszedl-profesor-adam-marian-dziewonski-wybitny-naukowiec-i-wielki-czlowiek) (pol.). aktualnosci.pan.pl. [dostęp 2016-03-04].
2. *Księga Pamiątkowa Jubileuszu 50-lecia III Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza we Wrocławiu*; zespół redakcyjny: I. Barycka, A. Kosmulska, A. Lewańska, M. Bednarek; wydane przez Komitet Organizacyjny Jubileuszu 50-lecia III LO; skład i łamanie: RAG Studio DTP, Wrocław 1996. Strony 99 i 202. ISBN 83-906581-5-1

Linki zewnętrzne

- Adam Dziewoński (http://nauka-polska.pl/#/profile/scientist?id=95071) w bazie „Ludzie nauki" portalu Nauka Polska (OPI).
- Adam Dziewoński (https://scholar.google.pl/scholar?hl=pl&q=Adam+Dziewo%C5%84ski) (ang.). scholar.google.pl. [dostęp 2016-03-05].

Źródło: „https://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Adam_Dziewoński&oldid=56248362"

Tę stronę ostatnio edytowano 22 mar 2019, 14:58. Tekst udostępniany na licencji Creative Commons: uznanie autorstwa, na tych samych warunkach (http:https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.pl), z możliwością obowiązywania dodatkowych ograniczeń. Zobacz szczegółowe informacje o warunkach korzystania (http:https://foundation.wikimedia.org/wiki/Warunki_korzystania).